

FÖRETAGEN OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

KRISTINA JONÄLL

År 2020 uttalade World Economic Forum att förlusten av biologisk mångfald är en av de fem största globala riskerna som samhället står inför.¹ Företag är samhällsaktörer som står för en betydande del av de globala effekterna på den biologiska mångfalden. Företag är också viktiga spelare vad gäller möjligheten och förmågan att bidra till att vända eller stoppa trenden av förlust av biologisk mångfald.

Stora delar av forskningen som behandlar företag och biologisk mångfald är antingen studier om hur företag påverkar en specifik hotad art, hur och varför företag informerar om sina åtaganden och sitt ansvar kring biologisk mångfald eller hur företag kan utforma sina rapporter för att informera om biologisk mångfald.²

Även om företag informerar om sina åtaganden avseende biologisk mångfald i sina års- och/eller hållbarhetsredovisningar så är den information företag lämnar inte tillräcklig för att intressenter tillfredsställande ska kunna bedöma företags effekter på den biologiska mångfalden. Informationen om biologisk mångfald är dessutom många gånger vag, inkonsekvent och fylld med *impression management*. Sällan visar informationen på ett äkta åtagande avseende biologisk mångfald utan är snarare framtagen för att legitimera företaget och dess verksamhet.

Svårt att tillämpa riktlinjerna i unika sammanhang

I existerande ramverk för hållbarhetsrapportering beskrivs riktlinjer och principer mycket brett, det är därför svårt för företag att tillämpa dessa i sina unika sammanhang. Ofta tolkas riktlinjerna mer som en checklista för vilka uttalanden företag bör göra snarare än ett ramverk med hjälp av vilket företag kan hantera och rapportera sina risker kring biologisk mångfald.

Det finns utöver existerande ramverk flera initiativtagare som utvecklat indikatorer för biologisk mångfald inom specifika affärssammanhang på produkt-, företags- eller regional nivå. Många av dessa indikatorer är tyvärr inte allmänt översättbara till andra branscher eller sammanhang vilket gör det svårt för företag, att beskriva eller hantera sin påverkan på biologisk mångfald. På motsvarande sätt blir det svårt för användarna att bedöma företagens information eller jämföra företag med varandra.

Svårigheten är framför allt hur företags påverkan på biologisk mångfald ska mätas och bedömas. För att kunna bedöma företags prestationer är jämförbarhet viktigt. När jämförbarhet diskuteras är det ofta två former som lyfts fram: jämförbarhet mellan företag vid en tidpunkt och jämförbarhet över tid för samma företag. Information

1 Se Hahn, 2021, s. 319–327, i denna volym.

2 Nedanstående text sammanfattar forskningen kring rapportering och biologisk mångfald, några centrala referenser: Addison et al., 2020; Hassan et al., 2020; Maroun & Atkins, 2018; Roberts et al., 2021.

från företag används ofta för att bedöma och jämföra företag med varandra i bland annat investeringsbeslut. Därför är det viktigt att den information som företag lämnar verkligen är jämförbar. Jämförbarhet uppnås om företag redovisar liknande transaktioner och omständigheter på likadant sätt. Jämförbarhet är ett viktigt skäl till att varför reglering av företags finansiella rapportering behövs. Samma skäl kan antas gälla för företags hållbarhetsrapportering eller redovisning av biologisk mångfald.

Biologisk mångfald är underprioriterat

I många länder finns dessutom andra initiativ som undersöker och rankar företags rapporter. Ett svenskt sådant, *Biodiversitetsindex*, visar precis som aktuell forskning att biologisk mångfald fortfarande är en underprioriterad fråga bland företag. För år 2020 visade detta index att endast en femtedel av företagen formulerat någon form av mål för biologisk mångfald i sina rapporter. Detta kan bero på att det inte finns någon klar definition eller gemensam syn på vad biologisk mångfald innebär för företag.

Behövs det nya, mer anpassade rapporteringsformer?

Sammantaget visar forskningen som behandlar företag och deras rapportering av biologisk mångfald att det fortfarande verkar vara så att *impression management* är det som dominerar rapporteringen. Framför allt verkar företag vara intresserade av att skydda och engagera sig i biologisk mångfald när det ger dem själva fördelar vad gäller rykte eller när de kan förbättra intressenters och aktieägares uppfattning om företaget. Anledningen till att det ser ut som det gör kan vara att rapporteringen av biologisk mångfald kräver en annan rapporteringsform än den som används idag. En rapporteringsform som bygger på ramverk och riktlinjer vilka inte är anpassade för att beskriva företags hantering av biologisk mångfald.

Läsrekommendationer

- Addison, P.F.E. et al. 2020. Bringing sustainability to life: A framework to guide biodiversity indicator development for business performance management. *Business Strategy and the Environment* 29(8):3303–3313.
- Hahn, T. 2021. Behöver vi ett nytt ekonomiskt system för att värdera och bibehålla biologisk mångfald?, s. 319–327 i *Biologisk mångfald, naturnyttor och ekosystemtjänster*. Tunón, H. & Sandell, K. (red.). CBM:s skriftserie 121, SLU Centrum för biologisk mångfald, Uppsala.
- Hassan, A. M., Roberts, L. & Atkins, J. 2020. Exploring factors relating to extinction disclosures: What motivates companies to report on biodiversity and species protection? *Business Strategy and the Environment* 29(3):1419–1436.
- Maroun, W. & Atkins, J. 2018. The emancipatory potential of extinction accounting: Exploring current practice in integrated reports. *Accounting Forum* 42(1):102–118.
- Roberts, L., Hassan, A., Elamer, A. & Nandy, M. 2021. Biodiversity and extinction accounting for sustainable development: A systematic literature review and future research directions. *Business Strategy and the Environment* 30(1):705–720.

<https://www.bipindicators.net/>

<https://www.conservationmeasures.org/>

<https://www.globalreporting.org/> GRI standard GRI 304: Biodiversity.